

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3

The Characteristics of Professional Educational Institution Administrators in the Schools under Nongkhai Office of Educational Service Area 3

รังสิทธิ์ มังคละคีรี¹ สมศักดิ์ คำศรี² ปรีดา เพียรอดวงษ์³ และประยูร เจริญสุข⁴

Rangsit Monkakakiri,¹ Somsak Khumsri,² Preeda Piarodwong³ and Prayoon Charoensuk⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ และเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากร ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ ตลอดจนศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียนและสถานภาพ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) รวม 354 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการ ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน และด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกตามขนาดโรงเรียน พบว่า บุคลากรในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ อยู่ในระดับมาก ส่วนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1

รับต้นฉบับ 1 สิงหาคม 2551 รับลงพิมพ์ 20 สิงหาคม 2551

3.1 ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ผู้บริหารควรศึกษาค้นคว้าความรู้เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้ถูกต้อง แม่นยำ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการเป็นผู้นำ และผู้ให้การฝึกอบรมความรู้ ด้านวิชาชีพแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่นๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู อาจารย์เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในงานที่ ทำอยู่เสมอ

3.2 ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว ผู้บริหารควรฝึกฝนสามารถปรับระบบงานให้ สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ผู้บริหารควรจัดให้บุคลากรระดับต่างๆ มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันนอกเวลาทำงาน เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันผู้บริหารควรมีความสามารถในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการทันต่อเหตุการณ์

3.3 ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการ โดยมีผลงานวิชาการให้ปรากฏ และเป็นที่ยอมรับของสังคมและคนทั่วไป ผู้บริหารควรฝึกฝนสามารถนำเอาความรู้ หลักการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับ สถานการณ์ผู้บริหารควรมีความสามารถปรับตัวได้เร็ว เมื่อรู้ว่สถานการณ์รอบตัวจะเกิดปัญหา

คำสำคัญ : คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the opinions of the administrators, teachers and the basic education committees in the educational institutions under Nongkhai Office of Educational Service Area 3 on the characteristics of professional educational institution administrators and to study the interaction between the size of the school and the status of the personnel on one side and the characteristics of professional educational institution administrators on the other. It also aimed to study the suggestions concerning enhancement of the efficiency of professionalism of professional educational institution administrators under Nongkhai Office of Educational Service Area 3. The sample, obtained through multi-stage random sampling based on the size of the school and the status of the personnel, comprised 354 persons. The sample size was determined according to the Krejcie and Morgan Table. The procedure was followed by proportional simple random sampling. The instrument used was a rating scale questionnaire with .97 reliability value. The statistics used in the analysis included percentage, mean, standard deviation, and the hypothesis testing employed two-way analysis of variance (two-way ANOVA).

The findings are as follows :

1. The administrators, teachers and the basic education committees had their opinions on the characteristics of professional educational institution administrators in the high level. When considered aspect by aspect, one aspect was in the high level and 2 aspects were in the medium level. Ranked from high to low using the value of the mean, the aspects are in this order: the aspect of integrated characteristics; the aspect of basic characteristics; and the aspect of specific characteristics/ personal ability and skill. When the status of the personnel was taken into account, it was found that the administrators and the teachers had their opinions in the medium level while the basic education committees had their opinions in the high level. And when the size of the school was taken into account it was found that the personnel in large-sized and medium-sized schools had their opinions in the high level while those in the small-sized schools had theirs in the medium level.

2. No interaction was found between the size of the school and the status of the personnel on one side and the characteristics of professional educational institution administrators on the other, either as a whole or by each aspect.

3. Suggestions on the matter are summarized and ranked from high to low, using the frequency, and the top 3 are as follows :

3.1 The aspect of basic characteristics. The administrators should study and seek the knowledge to be able to use rules, regulations and other concerned legal measures in the profession correctly and accurately. The administrators should have leadership and be able to train and transmit professional knowledge to colleagues and others. The administrators should encourage the teachers to participate in professional training for self-development and advancement in their own work.

3.2 The aspect of specific characteristics/ personal ability and skill. The administrators should train themselves to be able to adjust the work system to the strategic plan of the organization. The administrators should provide opportunities for personnel to meet each other off working hours to build good relationship. The administrators should be able to make prompt decisions.

3.3 The aspect of integrated characteristics. The administrators should have academic ability with generally accepted academic work. The administrators should train themselves to be able to apply knowledge and principles in different situations. The administrators should be highly adaptive in the prospect of problems.

Keywords : Characteristic Professional Educational Institution Administrators

บทนำ

ในช่วงการเปลี่ยนแปลงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีรูปแบบกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพและขณะเดียวกันจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความคิด มีวิจารณ์ญาณ และคิดสร้างงาน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2541 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับทองคุณ หงส์พันธ์ (2544 : 115) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ทำให้การจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการจัดกิจกรรม ดำเนินไปอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้คนเป็นคนที่คิดกว้าง มองไกล และใฝ่ดี ผู้บริหารจะเป็นผู้นำกิจกรรมต่างๆ ไปสู่การปฏิบัติ และบ่งชี้ผลสำเร็จของสถานศึกษา

ผู้บริหารจึงต้องมีคุณสมบัติเป็น “ผู้บริหารมืออาชีพ” ซึ่งนั้นก็แสดงว่าผู้บริหารมืออาชีพต้องมีลักษณะการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร บุคคลที่จะเป็นผู้บริหารมืออาชีพจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องงาน เรื่องคน และจะต้องรู้จักตนเองว่ามีคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีหรือไม่

ธีระพงษ์ สารแสน (2548 : บทสัมภาษณ์) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 นั้น ขึ้นกับการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ กล่าวคือ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา และรูปแบบการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเก่ง ดี และมีความสุข แต่ในสภาพปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างขององค์กร ตลอดจนโครงสร้างการบริหารภายในองค์กรมีการเปลี่ยนแปลง และที่สำคัญ

ผู้บริหารสถานศึกษามีความแตกต่างกันทั้งในด้านคุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะตัว และคุณลักษณะเชิงบูรณาการ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 มีความแตกต่างกัน ทำให้การบริหารจัดการศึกษามีความแตกต่างกันด้วย ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3, 2549 : 1 - 2)

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน และชุมชน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

จากการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 ส่งผลให้การบริหารงานของผู้บริหารมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่ยังมีมีความแตกต่างกัน จึงจำเป็นอย่างมากที่ต้องดำเนินการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานของโรงเรียนตามมาตรฐานที่

กำหนดอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งด้านคุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว และคุณลักษณะเชิงบูรณาการเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยสนใจศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านสถานภาพ ได้แก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กับขนาดของโรงเรียนที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 เพื่อจะนำแนวทางไปใช้ในการปรับปรุงตัวผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลสารสนเทศให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 และนำไปพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณลักษณะครบ 3 ด้าน อันจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่มุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากร ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นผู้บริหารมีอาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3

สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่มีส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 อันประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ลักษณะ ได้แก่คุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะ ความสามารถ และทักษะเฉพาะตัว และคุณลักษณะเชิงบูรณาการ

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

2.1.1 สถานภาพของบุคลากรแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ขนาดของโรงเรียนจำแนกเป็นโรงเรียน ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนต่ำกว่า 121 คน โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน และ โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ โดยจัดแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 คุณลักษณะพื้นฐาน

ด้านที่ 2 คุณลักษณะเฉพาะ/ ความสามารถ

และทักษะเฉพาะตัว

ด้านที่ 3 คุณลักษณะเชิงบูรณาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4, 462 คน จาก 182 โรงเรียนจำแนกเป็น

ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 182 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,378 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 1, 902 คน ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 44 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 83 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 55 คน ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1,120 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 967 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 291 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 660 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 747 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 495 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) โดยมีลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากจำนวนประชากรรวม แล้วเทียบสัดส่วนตามตัวแปรอิสระ ได้ผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 3 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 7 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 คน รวมเป็น 14 คน ครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 89 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 77 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 23 คน รวมเป็น 189 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 53 คน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 59 คน และโรงเรียนขนาดเล็ก 39 คน รวมเป็น 151 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามต้องการ

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมีระดับการวัด 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 85 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ดังงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert)
3. ประมวลความรู้จากข้อ 1 และข้อ 2 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย จำนวน 85 ข้อ
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอนแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมเนื้อหาและความเที่ยงตรงของคำถามแต่ละข้อ โดยประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบสอบถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่พิมพ์ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 2
8. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าอำนาจจำแนกระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดลงมา พบว่า ได้ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ (0.28

r.99) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 85 ข้อ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วย วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3
2. ขออนุญาตจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาพร้อม กับส่งแบบสอบถามให้ทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด มาตรวจสอบความสมบูรณ์และคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ไว้
2. ตรวจสอบให้คะแนนเป็นรายข้อ แต่ละฉบับตามเกณฑ์
3. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้
 - 3.1 วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามด้วยร้อยละ (Percentage)
 - 3.2 หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน และรายข้อ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100)

3.3 ศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของโรงเรียน เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยใช้ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) หากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติทดสอบความแตกต่างรายคู่ของค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ เช่น

1.1 การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง IOC (Index of item objective congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 81)

1.2 อำนาจจำแนกของแบบสอบถามระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม (Item - total correlation) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของ คาร์ล เพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 84)

1.3 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 96)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 85)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานได้แก่

การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two - way ANOVA) (บุญชม ศรีสะอาด, 2541 : 118) เมื่อพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 119)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 53.39 รองลงมา คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ร้อยละ 42.39 และผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 3.95 ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่

มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.96 รองลงมา คือโรงเรียนขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 40.40 และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 18.64

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอาชีพ

2.1 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถเฉพาะตัวและ ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน **ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน** พบว่า รวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความรู้ความสามารถ เรื่อง การนำคอมพิวเตอร์มาวางแผนในการสร้างข้อมูลสารสนเทศ ด้านความรู้ความสามารถ เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ ด้านความรู้ทางวิชาชีพ เรื่อง มีความสามารถในการเป็นผู้นำ และ ผู้ให้การฝึกอบรมความรู้ด้านวิชาชีพแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่นๆ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถเฉพาะตัว** พบว่า เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เรื่องการเป็นผู้มีเหตุผลและไม่ถือทิฐิ ด้านการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เรื่องการส่งเสริมและนำเอาแนวความคิดและแนวความรู้ใหม่มาทดลองใช้ในการปฏิบัติงาน และด้านการเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เรื่องเห็นคุณค่าความดีของผู้อื่นเมื่อพิจารณาตาม

สถานภาพของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้สอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก **ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการ** พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรื่องความสามารถนำเอาสิ่งที่ผู้ร่วมงานเสนอมาปรับปรุงพัฒนาการทำงานไปสู่ความก้าวหน้าทันต่อเหตุการณ์ ด้านความใฝ่รู้ เรื่องการสนับสนุนโครงการใหม่ๆ ที่เกี่ยวกับการประชุม อบรม สัมมนา หรือบรรยายทางวิชาการ และเรื่องหมั่นศึกษาหาความรู้ติดตามความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปาน ครูผู้สอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดย รวมและรายด้าน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพการดำเนินงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวม

โรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการด้านคุณลักษณะพื้นฐาน และ ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถเฉพาะตัว

โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการ ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน และด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถเฉพาะตัว

โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถเฉพาะตัวด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการและด้านคุณลักษณะพื้นฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน คุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว และคุณลักษณะเฉพาะตัว

โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง พบว่าโดย รวมอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากร พบว่าโดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ด้านคุณลักษณะเฉพาะความสามารถและเฉพาะตัวไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากร

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกเป็นรายด้าน **ด้านคุณลักษณะพื้นฐานเรียงจากมากไปหาน้อย** เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรศึกษาความรู้ เพื่อให้เกิดความสามารถในการใช้กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพได้ถูกต้อง แม่นยำ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการเป็นผู้นำและผู้ให้การฝึกอบรม ความรู้ด้านวิชาชีพแก่ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่นๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครู อาจารย์เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในงานที่ทำอยู่เสมอ **ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัว** เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรฝึกฝนสามารถปรับระบบงานให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ผู้บริหารควรจัดให้บุคลากรระดับต่างๆ มีโอกาสพบปะสังสรรค์กันนอกเวลาทำงาน เพื่อสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีต่อกันผู้บริหารควรมีความสามารถในการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการทันต่อเหตุการณ์ **ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการ** เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาการ โดยมีผลงานวิชาการให้ปรากฏและเป็นที่ยอมรับของสังคมและคนทั่วไป ผู้บริหารควรฝึกฝนสามารถนำเอาความรู้ หลักการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้บริหารควรมีความสามารถปรับตัวได้เร็ว เมื่อรู้ว่าสถานการณ์รอบตัวจะเกิดปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คำธณ กระแสร์ (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ศึกษานิเทศก์ ข้าราชการครู และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2541 โดยรวมอยู่ในระดับมาก คมสัน บุพศิริ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหารโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูงและอภิวัดณ์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ที่มีทักษะโดยรวม 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และคุณลักษณะด้านอื่นๆ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น หากผู้บริหารไม่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่มีความรู้ความเข้าใจความเป็นมืออาชีพแล้ว การบริหารสถานศึกษาก็จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาจึงส่งผลให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหาร

สถานศึกษามืออาชีพ ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพโรจน์ สิงห์คำ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย และอภิวัดณ์ ภูไชยแสง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพตำแหน่ง และขนาดโรงเรียนต่อคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคายเขต 3 มีแผน นโยบาย และการกำกับติดตาม นิเทศที่ชัดเจน ทำให้ทุกฝ่ายเกิดการรับรู้ร่วมกัน และปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนแต่ละขนาดได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาในทุกขั้นตอน ทั้งในเรื่องการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานในด้านต่างๆ ตลอดจนการประชุมสัมมนา และรับนโยบายในเรื่องการบริหารด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเท่าเทียมกัน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานใกล้เคียงกัน จึงส่งผลให้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากรที่ส่งผลต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพของบุคลากรพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ครูผู้สอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

คณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณลักษณะพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 14 ข้อ

ด้านคุณลักษณะเฉพาะ/ความสามารถและทักษะเฉพาะตัวโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 25 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 29 ข้อ

ด้านคุณลักษณะเชิงบูรณาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก 9 ข้อ และอยู่ในระดับปานกลาง 6 ข้อ

2. คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ดังนี้ สรุปได้ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน

โรงเรียนขนาดกลาง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้านโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน และสถานภาพของบุคลากร

3.1 ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพของบุคลากรที่มีต่อคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ควรวิจัยเพื่อหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพ ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ เป็นคนทันโลก

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำจากท่าน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คำศรี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ปริดา เพ็ชรดวงษ์ และอาจารย์ประยูร เจริญสุข กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สานิตย์ กายาผาด ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์จำเนียร พลหาญ ผู้ทรงคุณวุฒิการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาตรวจสอบแก้ไขและแนะนำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3, สำนักงาน. (2549). **ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ**. หนองคาย : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3.
- คมสัน บุญศิริ. (2542). **พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดนครพนม**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คำธณ กระแสร์. (2542). **คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บังคับบัญชา ศึกษาในเทคท์และข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทองคุณ หงษ์พันธ์. (2544). **สอนดีต้องมีหลัก : บัญญัติ 20 ประการของงานสอน**. สกลนคร : สมาคมศิษย์เก่าวิทยาลัยครูสกลนคร : สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- ธีระพงษ์ สาระแสน ผู้ให้สัมภาษณ์, (เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2548). รังสิทธ์ มังคละศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7.

กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ไพโรจน์ สิงห์คำ. (2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ**

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาอำเภอเขียงคาน จังหวัดเลย. รายงานการ

ศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2541). **จากรามเกียรติ์สู่การ**

ประเพณี. กรุงเทพฯ : ปรีชาติเครื่องเขียน.

อภิวัดณ์ ภูไชยแสง. (2542). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ**

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะ

ของผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองคาย.

รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม :

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

